

Zicht op de hemel

Noorderlicht
ROTTERDAM
dienst

Preek zondag 14 november 2021
Voorganger: ds. Niels de Jong

Preek

Dienst 14 november 2021, voorganger: ds. Niels de Jong

Openbaring 21

Zicht op de hemel

Vandaag staan we stil bij wat ook wel 'eeuwigheidszondag' wordt genoemd. Een zondag waarbij volgens een oude traditie stil wordt gestaan bij de overledenen in het afgelopen jaar en vooruit gekeken naar de hoop op eeuwig leven die het christelijk geloof biedt. En omdat we vorige week gestart zijn met een serie over het boek Openbaring, wil ik ook vandaag bij een hoofdstuk uit dit boek stil staan, een hoofdstuk dat gaat over de hemelse toekomst.

Voordat we dat hoofdstuk lezen dit. Veel mensen – gelovig of niet – hebben een idee, een vermoeden van een hiernamaals, een hemel, leven na dit leven. In wat voor vorm dan ook. Natuurlijk helemaal de mensen die godsdienstig zijn, maar ook bij veel mensen die dat niet zijn. In Nederland lijkt dit geloof in een leven na dit leven zelfs sterker dan een geloof in God. Ik las van een vrij recent onderzoek waar meer dan de helft van de Nederland aangaf te geloven in iets van een leven na dit leven, terwijl ruim een kwart van de Nederlanders aangaf te geloven in een persoonlijke God. Een hemel voor veel mensen een plek waar God bij hoort, maar dus ook voor veel mensen een plek zonder God.

Natuurlijk niet alle Nederlands kunnen iets met een hemel of 'leven na dit leven'. Een kleine helft van de Nederlanders wil of kan daar niet in geloven. De belangrijkste kritiek op dit idee van een leven na dit leven, of nog wat concreter ingevuld, een plek als de hemel, is dat het wensdenken is. Dat mensen de dingen die ze hier en nu prettig vinden, niet willen verliezen en dus projecteren op de toekomst na dit leven. En dat die wens de vader van de gedachte is. Nu is dat natuurlijk zeker mogelijk dat je dingen inbeeldt over de toekomst, over het leven voorbij de grens van de dood en dat je eigen wensen, verlangens projecteert. Dat lijkt me goed om kritisch op te zijn en te blijven. Maar goed, omdat mensen nog wel eens dingen projecteren op een leven na dit leven, wil natuurlijk niet zeggen dat er dus ook niets is voorbij de grens van de dood. Je zou ook kunnen zeggen dat wij mensen voorbij de grens van de dood denken, omdat wij nu eenmaal 'aangelegd zijn op de eeuwigheid'. En daarom dat wij mensen – in de hele wereldgeschiedenis en vandaag de dag over de hele aarde, hopen en verlangen naar een leven na dit leven. En zoals dorst wijst op water, honger het terechte verlangen naar voedsel is, liefde het antwoord de behoefte verbinding, zo wordt wel gezegd, is de hemel het antwoord op een diep verlangen in ons mensen naar meer dan dit leven.

Maar goed, dit is allemaal meer de filosofische kant van het verhaal. Over of het nu wel of niet aannemelijk is of er een leven na dit leven is. Maar laten we even aannemen dat er – zoals het tot het basispakket van het christelijk geloof hoort – leven na dit leven is, een hemelse toekomst. Hoe kun je daar dan iets over weten en zeggen?

Het christelijk geloof verwijst dan naar de bijbel, waar God het gordijn soms op zij schuift en we zo even een doorkijkje krijgen naar de hemelse toekomst. Misschien wel het meest uitgebreide doorkijkje op de hemel vinden we in Openbaring 21.

Openbaring 21 geeft zicht op de hemel, doorkijkjes op de hemel. Via symbolische taal. Dat is de taal die in de bijbel gebruikt wordt om de hemel te beschrijven. Want er is geen letterlijke beschrijving te geven. De hemel is niet zoiets als Hawaii – daar kun je heen en vervolgens beschrijven hoe het er uit ziet aan iemand die er nooit is geweest. Hawaii is namelijk te vergelijken met wat wij kennen. Maar de hemel is niet vergelijkbaar met wat wij kennen. Zoals C.S. Lewis – ik zal vandaag deze schrijver en denker vaker aanhalen – zoals C.S. Lewis zegt is het als de wortels en de bloem. Wat wij tot nu toe kennen is te vergelijken met de wortels van een bloem en de hemelse toekomst is dan als de bloem zelf. Als je alleen de wortels kent, dan kun je ons nauwelijks iets voorstellen van een bloem. En toch die bloem komt uit die wortels voort. Nou zoiets. Wat wij kennen en wat de hemelse toekomst biedt – dat is ergens verbonden met elkaar, hetzelfde leven zit erin, maar het is verder vooral ook onvergelijkbaar. Zo is het ook als je de hemel vergelijkt met de aarde – de hemel is van een totaal andere categorie. En omdat we een beschrijving niet past in onze taal, in ons begrip, in ons voorstellingsvermogen. Daarom moeten we het doen met symbolen. Die helpen ons om toch enig zicht, enig begrip te krijgen van iets dat we niet kunnen vatten.

Nou kun je denken bij een woord als symbolisch – dat is dus niet echt. Dat is alleen maar symbolisch, zeggen wij soms. Maar dat is een groot misverstand als het om de hemel gaat. Het is niet alleen maar symbolisch. Zoals een kruis verwijst naar het werkelijke kruis van Jezus, zo verwijst deze symbolische taal over de hemel die echter dan echt is. Om C.S. Lewis weer aan te halen: ‘als je de hemel binnengaat, dan wordt je meer mens dan je ooit was op aarde’. In een verhaal laat hij een van zijn personages zeggen: ‘Ik ben eindelijk thuis gekomen. Dit is mijn werkelijke vaderland. Ik hoor hier. Dit is het land waar ik al mijn hele leven naar zoek. Ik kende het echter niet – tot nu’. Kortom – de hemel is niet iets dat alleen in onze verbeelding bestaat, volgens het christelijk geloof is het echter, werkelijker dan het hier en nu.

Als je dit in je achterhoofd hebt – dat Openbaring 21 ons iets wil laten zien dat zeer reeel is, maar waar we niet de zintuigen voor hebben om het te kunnen begrijpen. Dan kunnen we zien hoe via die symbolen en beelden uit Openbaring 21 ons toch iets duidelijk kunnen maken en zicht bieden op de hemel. Want dat is wat Openbaring 21 wil bieden – zicht op de hemel. In eerste instantie aan de gelovigen uit het huidige Turkije – die het verre van makkelijk hadden. En doordat het in de bijbel is terecht gekomen, wil gelovigen waar en wanneer dan ook doorkijkjes op de hemel te geven. Ook ons dus.

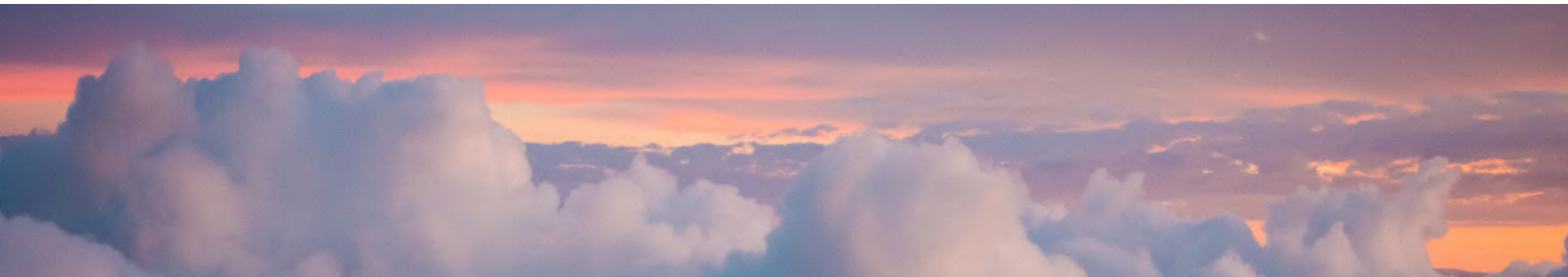
Ik wil vijf punten noemen waarop het zicht op de hemel geeft.

Allereerst. De hemel is iets schitterends. Dat wordt wel duidelijk als je leest dat de hemel vergeleken wordt met een stad, een schitterende stad. En stad waar het nooit meer nacht is, altijd licht. Een stad met al die edelstenen die genoemd worden; kostbare edelstenen, met hun vermogen om allerlei kleuren vast te houden. Een stad met 'straten waren van zuiver goud en schitterden als glas'. Deze stad is mooier, grootser, indrukwekkender, schitterender dan wat je ooit ook maar gezien hebt. Het wijst allemaal op het mooie, lichte en schitterende van die hemel. De hemel is iets schitterends.

In de tweede plaats is de hemelse toekomst een nieuw begin. Je zou een einde verwachten, dat de gelovigen ontsnappen naar de hemel o.i.d. Maar Openbaring geeft aan dat de hemelse toekomst een nieuw begin is. Wat we kennen, zo wordt gezegd, dat gaat voorbij. Dat zal er niet meer zijn. Een nieuwe hemel en aarde komt. Hemel en aarde – alles dus – wordt nieuw. En later zegt die stem: 'ik maak alle dingen nieuw'. Het oude is voorbij, het nieuwe komt. Het lijkt er dan niet zozeer op dat het oude weggegooid wordt, maar nieuw gemaakt. Het oude word er in meegenomen. Daar wijzen ook die namen van de 12 stammen op. En die namen van de apostelen. Allemaal mensen met hun gebreken, maar het kan mee in dat nieuwe. En het nieuwe begin bestaat eruit dat de hemel neerdaalt op de aarde. Hemel en aarde gaan weer samenvallen, zoals ooit bedoeld was. De hemel 'de sfeer van God' en de aarde 'de sfeer van mensen' komt weer samen. Een nieuw begin. Vernieuwd. Beter. Mooier. Hemel op aarde.

In de derde plaats: de hemel is vol van God. Want in die stad die de hemel verbeeldt, die stad die neerdaalt op aarde, die stad die de vervulling is van bv. een profetie van Jesaja waar gesproken wordt over het nieuwe Jeruzalem. Daar is geen tempel. Dat had Johannes verwacht – hij was bekend met het aardse Jeruzalem en daar stond de tempel centraal, de plek van Gods aanwezigheid. Maar die tempel is in het hemelse Jeruzalem niet meer nodig. Want God woont in de hele stad. En opvallend is ook dat die stad de afmetingen van een kubus heeft. Zeker opvallend als je weet dat de enige plek in de bijbel die als kubus wordt beschreven het heilige der heilige is, de plek in de tempel die bij uitstek voor Gods aanwezigheid gereserveerd was. Het is dus zeker geen hemel zonder God – er bestaat geen hemel als een soort altijddurend luilekkerland, een eeuwig weekend, een groot Hawaii waar je voor altijd vakantie kunt vieren. Dat is de hemel niet. De hemel is geen plek los verkrijgbaar van God. God vult de hemel geheel. Dat is zijn sfeer. Daar is hij. Als je niets met God hebt, dan zul je het ook geen prettige plek vinden. Je komt daar namelijk in zijn stad, waar Hij is, altijd en overal.

Dan als vierde. In de hemel is geen ruimte voor wat slecht is. Soms kun je een plek beter omschrijven met wat er niet is dan wat er wel is. Als je vertelt van je werkplek – daar is geen geroddel, geen afgunst, geen haat en nijd. Dan weet degene aan wie je dat vertelt dat het goed is op je werk. Dat doet Openbaring 21 op een paar plekken ook – door te vertellen wat er niet is. In vers 4: geen dood, geen rouw, geen verdriet, zelfs geen jammerklacht is er nog te horen. Die dingen horen bij het oude, bij wat voorbij is. En ook in vers 27: 'Alles wat verwerpelijk is, en iedereen die zich met gruwelijke dingen en leugens inlaat, komt de stad niet binnen'. Het kwaad heeft er niets te zoeken. Mensen die kwaad doen, zijn, denken – die komen er niet in. Niet alles en iedereen past in de hemel. Ook in vers 8 ging het daar ook al over. Scherpe woorden vallen daar. 'Voor hen die laf en trouweloos zijn geweest, die zich hebben ingelaten met gruwelijke dingen, met moord, ontucht, toverij of afgodendienst, voor allen die de leugen hebben gediend'. Voor hen is dat nieuwe niet.

Er worden heftige beelden gebruikt, bijvoorbeeld het beeld van een 'tweede dood'. Dat is ook weer symbolische taal natuurlijk - je kunt niet twee keer dood gaan natuurlijk. Maar dat is een uitdrukking dat er buiten de hemel geen toekomst en geen leven is.

Even die twee zinnen die wij uit dit gedeelte lastig vinden, waar we misschien wel van schrikken van de heftigheid ervan. Waarom in deze prachtige beschrijving van de hemel toch die twee zinnen met die scherpe woorden over slechte daden en slechte mensen? Dat is om de oorspronkelijke lezers te bemoedigen. Zij wisten aan wie ze moesten denken toen ze dit lazen. Wij misschien niet gelijk - wij zijn misschien bang dat we zelf bedoeld worden of mensen die we liefhebben; en we twijfelen dan of er wel vergeving is. Maar dat is het punt niet. Uit diverse plekken is juist duidelijk dat er wel vergeving is - ook voor de zonden die hier genoemd worden. Wie vertrouwt op gekruisigde Jezus, die mag weten dat zelfs zijn ergste zonden vergeven zijn, afgewassen. Maar het gaat hier om die oorspronkelijke lezers die toen ze dit lazen vast dachten aan hun vervolgers, degenen door wie ze verdrukt werden, verraden, die hun kinderen afpakten, hun vrouwen verkrachten, hun levens namen. Zij wisten van gruwelijke mensen, met gruwelijke daden. En zij worden hier verteld dat er geen toekomst is voor die mensen onder wie zij zo gebukt gaan. En ze hoeven ook niet bang te zijn dat er ook maar een spoortje van die slechtheid, die gruwelijkheden in de hemel zal zijn. Geen spoortje. Want er zal niets of niemand in de hemel met ook nog maar iets kwaads in zich. Want in de hemel is geen ruimte voor slechtheid.

Om dan gelijk nog ook het derde lastige zinnetje uit dit gedeelte erbij te pakken. In vers 27 staat: alleen zij die in het boek van het leven staan, komen de stad binnen. Dat betekent in ieder geval ook dat die christenen voor wie het boek Openbaring als eerste bestemd was, die te maken hadden met allerlei kwaad dat hen overkwam en dat hen aangedaan werd. Dat zij niet bang hoefden te zijn dat die verdrukkers, die kwaadwillenden toch in die toekomst van God meegenomen zouden worden. Nee, want alleen zij die in het boek van het leven staan, het boek van het lam, die mogen de stad binnen. Het punt van dat zinnetje is dat niet alles en iedereen volautomatisch in de hemelse toekomst wandelt.

Daar kun je van schrikken. Daar kun je van denken - maar ja, als ik of iemand die ik lief heb wel trouweloos ben geweest, of me ingelaten heb met foute dingen - val ik er dan buiten? Vallen mensen die ik lief heb er buiten? Niemand die er buiten wil vallen, valt er buiten.

Ik las van de week van iemand die ook zich ook zorgen was gaan maken over dit zinnetje en of hij wel in dat boek van het leven stond. Hij kwam met zijn zorgen bij zijn opa. Die vroeg: 'dus je twijfelt of je er wel bij hoort bij Jezus? Nou, bidt dan met me mee'. En die opa ging bidden: 'Jezus, hier is mijn kleinzoon en hij wil graag bij u horen, voor altijd. Maar hij is er onzeker over. Dus ik vraag of u hem, als hij al niet in dat boek staat, desnoods in de kantlijn bij wilt schrijven. Dank u wel. Amen.' En toen zei die opa zoiets als - nu hoef je niet meer bang te zijn, want iedereen die vraagt, ontvangt. Jezus wijst niemand af die bij hem komt.

In de vijfde plaats. De hemel is ruim, echt heel ruim. Dit visioen van Openbaring 21 wijst erop dat het Gods bedoeling niet is om mensen uit te sluiten. Mensen kunnen zichzelf uitsluiten, mensen kunnen zo besmet zijn met het kwaad en daar ook niet van vrij van willen worden, dat ze niet passen bij de hemel. Dat kan. Maar het hele plaatje wil niet suggereren dat er maar een paar beschikbare plekken zijn. Dat er een shortlist is, waar je naam op genoemd moet worden, waarvoor je geselecteerd moet worden. Nee, de stad is groots. Echt groots - de afmetingen zijn 12000 stadren bij 12000 stadren.

Dat is ongeveer 2200 kilometer bij 2200 kilometer. Dat is van hier/Rotterdam naar Sevilla (mooie plek!) – van Sevilla naar Montenegro (sinds gister geen fijne herinneringen) – van Montenegro naar Moskou en van Moskou naar hier/Rotterdam. Zo groots. Het was ongeveer ook zo groot als de toen bekende wereld, als het Romeinse Rijk van toen. Ik ben van de zomer weer langs Parijs gereden – en dat duurt behoorlijk lang voordat je die stad voorbij bent. Maar Parijs is maar een dorpje als je het vergelijkt met deze grootste stad, dit nieuwe Jeruzalem. Met muren rondom van wel 100 meter dik – om de veiligheid te benadrukken. En dan al die poorten – 12 stuks, 3 aan elke zijde. Een openheid naar alle kanten toe zou je kunnen zeggen. Want de mensen komen ook van alle kanten, oftewel alle windrichtingen, oftewel van alle volken.

[De hemel is dus groots, ruim, veilig, open en plek genoeg.](#)

Er zou meer te zeggen zijn over de hemel, maar laten we het bij deze vijf punten uit Openbaring 21 houden. De hemel is schitterend, mooier dan het mooiste dat je kunt indenken. De hemelse toekomst is een nieuw begin, anders dan je kent. De hemel is vol van God. Er is geen plaats voor ook maar een spootje kwaad. En de hemel is ruim, open naar alle volken.

[Openbaring 21 geeft ons zo zicht op de hemel. En dat geeft ons troost en hoop.](#)

Eerst de hoop die het biedt. De hoop op iets mooiers, beters. Om nog 1 keer C.S. Lewis aan te halen: 'Er liggen veel, veel betere dingen voor ons dan achter ons'. Die hoop geeft Openbaring 21. En die hoop doet leven, ook bij ons hier en nu al. Vergelijk het als volgt. Twee mannen zaten in de gevangenis. Allebei kregen ze 25 jaar celstraf. De eerste man kreeg al snel berichten van zijn vrouw, kinderen en vrienden. Ze wilden allemaal niets meer met hem te maken hebben. Nu niet en nooit meer. En als hij vrij was, hoefde hij er niet op te rekenen dat er iemand op hem zou wachten. Of dat er iets voor hem zou over zijn. Alles zou weg zijn. En vervolgens hoorde de man ook nooit meer iets van zijn familie of vrienden. Deze man werd bitter en kwijnde weg. Hij overleefde de 25 jaar niet. Bij de tweede man ging het anders. Zijn vrouw en kinderen zouden op hem wachten. Ook zijn vrienden stuurden hem zulke berichten. Ze zouden er zijn voor hem als hij vrij kwam. Hij kon thuis komen. En gedurende zijn gevangentijd kreeg hij geregeld post of eenzelfde bemoedigende berichten. Je kunt je voorstellen - deze man had hoop, leefde met hoop, hield het vol. Dat doet hoop met je. En Openbaring 21 voedt die hoop. En dat verandert je leven – alleen maar ten goede. Alleen al dat vijfde punt – dat het zo ruim is. Als je de hoop hebt dat er bij God zoveel plek is, dat het zo ruim is, dat er zo'n openheid naar alle kanten is, naar alle volken – dan moet wel dat je ook zo gaat denken, zo gaat leven. Dat je ook zelf iemand wordt die ruim is, open naar alle volken, plek biedend voor wie plek zoekt. En ook die andere vier punten die we beschreven hebben, die gaan ook al nu in je leven doorbreken.

En dit gedeelte biedt troost – zoals het ook troost bood aan de mensen aan wie Johannes dit boek in eerste instantie schreef. Die hadden ook zo hun verliezen geleden. En misschien heb je wel iemand verloren dit jaar, of in deze Corona-tijd. Iemand die je nog niet had willen mensen. Of ben je mensen verloren – door dat contacten verwaterden, vriendschappen niet meer volgehouden werden, door ingewikkelde discussies misschien over vaccineren en zo. Misschien heb je gerouwd. Dan geeft Openbaring troost. Misschien wel vooral via vers 4. Want als je in de hemel bent, dan komt God je tegemoet. 'Hij zal alle tranen uit hun ogen wissen. Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was is voorbij'.

Amen.